СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 20-го травня 1947. No. 116. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, May 20, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПЕРЕБУВАЄ ПРИ БОЦІ СМЕРТЕЛЬНО НЕДУЖОЇ МАТЕРІ

Від суботи 17 травня президент Труман перебуває при боці своєї смертельно хорої матері, Марти Труман, у Грендвю, в стейті Мизурі. Вона потовкла собі ребро перед трьома місяцями, коли впала на долівку у своїм домі і від того часу лежить безупину в ліжку. Зокряду на її старечий вік — 94 літ життя — лікарі не мають надії на її видужання. Стан її здоровля, за поглядом лікарів, є критичний, тому президент не хоче відїздити до Білого Дому. Він полагоджує сильніщі справи з кімнат в готелі Мюлбак, у сусіднім місті Канзас Сити, у віддалі 16 миль від свого родинного дому.

ЗАПОВІДАЮТЬ СИЛЬНИЙ СПРОТИВ ПРОТИ ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Проти законопроекту Стратона в палаті репрезентантів, який домагається допущення 400,000 нових імігрантів зо скитальщини попад квоту, заповідають гостру опозицію, коли почнеться переслухання свідків перед правничою підкомісією в палаті найближчого місяця. Хоч законопроект є підтримуваний президентом і його прихильниками, то конгресмен Френк В. Феллоус, з Мейн, передбачує сильний спротив. Він думає, що бил буде поправлений в кількох місцях, коли б загалом мав діждатися одобрення конгресу. Бил передбачує допущення 100,000 нових імігрантів першого року, а коли б їх приїхало більше, тоді наступного року не можна б допустити більше як решту з другої сотні тисяч. Конгресмен Феллоус заявив, що за підтримку била надходять телеграми з різних кінців Америки.

"ДЕНЬ АМЕРИКАНЦЯ" СЕРЕД ДОЩІВ.

Маніфестації з нагоди „дня Американця", заповіджені по цілому краю, відбулися з різними перешкодами зогляду на дощі. Десятки тисяч нових громадян, які дістали громадянство через натуралізацію або які дійшли до літ, збиралися у неділю 18 травня і на різних площах, де відбувалися різнородні програми. У Ню Йорку відбулася церемонія в Сентрал Парку при участі 300,000 людей. Посадник міста О'Двайер сказав у своїй промові, що маніфестації нових громадян є не лише висловом лояльности до Злучених Держав, але теж і підтримкою Обєднаних Держав, які мають на цілі збереження миру по світі.

На святі „Дня Американця" у Вашингтоні промовляв генеральний прокуратор Там Кларк, який пригадав що сьогодні важливим обовязком громадян є берегтися проти роботи підривних елементів, які хочуть зруйнувати нашу форму правління. Він теж заявив, що обовязком громадян є „пильнувати, щоб підпольні групи й одиниці не пробували нищити засад свободи, справедливости й рівности, на яких побудована наша демократія". — У Нюарку, Н. Дж. виступила група українських танцюристів вБарингер Гайскул на святі, на якім промовляв филипинський амбасадор Карльос Ромульо. Знимка з танцюристів в українських одягах поміщена в місцевій пресі.

ФАРЛІ ПРИПИСУЄ РОСІЇ ПРОВОЛОКУ З МИРОМ.

Бувший ген. почтмайстер Джеймс А. Фарлі виголосив у Ню Йорку промову, в якій заявив, що за проволоку мира треба винувати Росію. Він твердив, що Росія ніяк не хоче йти вперед з умовами миру, внаслідок чого ми тепер так далеко від миру, як ми були тоді, коли кінчили війну.

ЮВИЛЕЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ.

З нагоди 50-ліття злуки кількох окремих громад в одно велике місто Ню Йорк, який припадає на 1948 рік, посадник міста настановив спеціяльну комісію для підготови золотого ювилею. Зогляду, що в Ню Йорку приміщені Обєднані Держави, ювилей заповідається на великі розміри. Посадник О'Двайер твердить, що місто Ню Йорк є взірцем демократії, бо тут живуть найрізнородніші етнічні групи в повній гармонії і вони збагачують американську культуру.

ЛІТАК УПАВ НА ШКІЛЬНИЙ МАЙДАН.

У місті Борлингтон, у стейті Айова, відбувалися повітряні пописи летунів. Серед різних закрутів літак Корсер втратив рівновагу і впав на забавове грище коло прилюдної школи. Згинув летун і два школярі. Крім того при вибуху вогню на літаку попарилися шестеро дітей.

ПРИ ДОПОВНЯЮЧИХ ВИБОРАХ ВИГРАВ ПРИХИЛЬНИК ВОЛЕССА.

Олімпія, стейт Вашингтон. — При доповняючих виборах в конгресовій окрузі вийшов Чардз Р. Седевж, який зараховується до ліберальної групи, що її представляє Генрі Волес.

Кардинал Евген Тіссеран в українсько-католицькій катедрі в Филаделфії

Филаделфія, Па., 18-го травня. (Кореспонденція „Свободи".) — До святочно прикрашеної знадвору і знутра українсько-катол. катедри Непорочного Зачаття при Норт Френклин вулиці загостив сьогодні секретар кардинальської Колеґії для Східніх Обрядів, кардинал Евген Тісеран. При вступі до катедри в год. 11:30 привитав кардинала латинською промовою Всокопреосв. єпископ Константин Богачевський в асисті численного духовенства, після чого перейшов кардинал посеред шпалеру филаделфійського відділу Лицарів св. Колюмба на трон приготований для нього праворуч великого престола. Побіч нього сидів на фотелі Преосв. Амвросій Сенишин, епископ помічник українсько-катол. епархії в Америці. Архиєрейську Богослужбу відправив владика кир Константин, а як пристоящі служили: о. Степан Бахталовський, ігумен о.о. Редемтористів з Нюарку і о. Микола Баранецький, свіжо прибувший зо скитальщини. Після евангелія вголосив проповідь по англійськи і по українськи Преосв. кир Амвросій. Проповідник подякував кардиналові за його оборону переслідуваних українців католиків і цілого українського народу. Кардинал Тісеран відчитав Заамвонну молитву в церковно-словянській мові і після того виголосив промову по англійськи. У ній він перейшов терпіння українського народу і його церкви під час війни, пригадав на скитальчі українські табори в західніх країнах Европи, дальше змагання св. Отця поспішити цим людям з першою допомогою матеріяльною і політичною обороною, при чому кард. Тісеран дістав місію від. св. Отця взяти під свою опіку українських скитальників. З признанням висловився про працю еп. І. Бучка для цеї справи. При кінці 10-мінутової промови кардинал візвав українців Злучених Держав підпомагати цю допомогову акцію і передав іменем св. Отця благословення всьому населенні українського роду в Злучених Державах, при чім виголосив в церковно-словянській мові „Благословення Господнє на Вас", яким кінчиться Служба Божа. Побіч престола в сталіях було численне українське і латинське духовенство. Богослуження закінчилося в год. 1:45. Численним і добре вишколеним хором диригував Степан Марусевич.

На заповідженім концерті у честь кардинала Тісерана в год. 4. попол. в Матірнім Домі СС. Василіянок на Факс Чейз не явився ні соле ізант ні єпископи, а промовець о. д-р В. Федаш сказав, що кардинал так зайнятий ввесь день відвідинами різних церков (перед відвідинами української катедри він відвідав церкву вірменську), що не стало йому часу на відбуття конференції з кард. Догерті з Филаделфії, куди він мусів поїхати. Програму виповнили студентки Академії св. Василія Вел. і солістка пані Наталія Андрусів. Концерт закінчився в годині 6:30.

Україна в огні і крові

ГЕРОЇЧНА БОРОТЬБА УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ СОВЄТСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ СИЛ; ПІДПАЛЮВАННЯ ЛІСІВ — НОВІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ УПА; ВИСЕЛЕНІ ДО СОВЄТІВ УКРАЇНЦІ ВЕРТАЮТЬСЯ НА ЗАХІД; СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ, ПОЛЬЩА І ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЗАКЛЮЧИЛИ ДОГОВІР ПРОТИ УПА.

Варшава, 18. травня. — Асошіейтед Пресс повідомляє, що совєтські і польські війська почали сьогодні спільну акцію проти великих пожеж лісів в північно-східній і південно-західній Польщі, що їх почали застосовувати як нову методу боротьби загони Української Повстанської Армії. В повідомленні стверджено, що УПА є сьогодні найбільшим „болем голови" польських властей та польської внутрішньої безпеки. Розміри та засяг боротьби УПА віддзеркалюються в недавньому повідомленні польського уряду про заключення окремого договору між Польщею, Совєтським Союзом і Чехословаччиною, метою якого є повести „спільну політику", скеровану на ліквідацію Української Повстанської Армії. В повідомленні дальше сказано, що деякі з тих 484,000 українців, яких на підставі польсько-совєтського договору виселено зі „східньої і південно-східньої Польщі" до Совєтського Союзу, починають тепер ночами пробиватися через кордон та палять і нищать місцевості, з яких їх силою прогнано.

Від редакції: Повідомлення Асошіейтед Пресс покривається з тими вістками, які в останньому часі надходили посередньо, чи безпосередньо від УПА, головно як іде про спільну акцію совєтсько-польських військ проти УПА та про поворот на рідні землі виселених силою українців. В одному листі від українського повстання в Карпатах, з датою 14-го квітня, та який різними окружними дорогами переслано до редакції, пишеться дослівно: „Совєтсько-польські війська почали проти нас спільну атаку, в якій беруть участь всі роди зброї. Бої тривають головно в районах Сянока, Балигороду і Бірчі, де — вже після смерти польського генерала Сверчевского, про яку, можливо, чували — в кількаденних боях нам пощастило розбити одну совєтсько-польську дивізію. Цьогорічна зима була для нас дуже гостра і коштувала нас чимало жертв, але сила духа, завзяття, впертість та жадоба помсти за заподіяні нашому народові кривди держать нас і будуть держати аж до повного розгрому комуни. Збудуємо Українську Державу, або згинемо в боротьбі за неї. Вкоротці знову про нас почуєте..."

ПРИМУСОВА "ДОБРОВІЛЬНА КОЛЄКТИВІЗАЦІЯ" В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ; СПРОТИВ НАРОДУ І БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ТЕРОР.

Львів, кінець квітня. (МПК). — Примусова колективізація в Західній Україні (Східній Галичині) натрапляє на завзятий спротив народу, що проявилося в масових демонтраціях, які в деяких районах, головно в Бережанщині, привели до серйозних неспокоїв. Газета „Радянська Україна" (ч. 210) потверджує, що „колективізація в Україні натрапляє на великий спротив народу". Для поборювання спротиву, крім звичайного терору і арештів, стосується ще дві головні методи: погрожується висилкою на Сибір і постійно перевозиться населення з одної области в другу. Рівночасно повідомляється про скріплену активність УПА в районах Бережанщини.

ПРИЇХАВ ДО БРАЗИЛІЇ ПЕРШИЙ ТРАНСПОРТ СКИТАЛЬНИКІВ.

Ріо де Жанейро, Бразилія. (Ройтер). — Американським військовим транспортом „Дженерел Сторджис" приїхала до Бразилії перша група европейських скитальників, які на підставі міжнародного договору мають бути переселені до цеї країни. Група складається з 861 скитальників, головно поляків, українців та балтійців, що їх вибрала окрема бразилійська комісія з таборів у Німеччині. Сімдесять відсотків з новоприбулих є селяни та сільські робітники, а 30 відсотків техніки та інші спеціялісти. Після приїзду транспорту місцеві бразилійські власті відступили від звичайних іміграційних формальностей і всадили всіх безпосередньо до потягу в напрямку на Сао Павльо, де вони будуть хвилево приміщені в окремому таборі і опісля розселені по провінції Сао Павльо. Більшість з них працюватиме на плянтаціях кави, як це вже влаштовано в договорі з Міжурядовою Комісією для Скитальників. Бразилія докищо погодилася прийняти „на пробу" 5,000 скитальників, перший транспорт яких власне приїхав, але сподіються, що в короткому часі вона зможе прийняти щонайменше 50,000. Всі кошта перевозу, включно з 10 долярами „на дрібні видатки" для кожного з перевезених скитальників, заплатив Міжурядовий Комітет. Після висадки на бразилійському континенті всю відповідальність за цих людей та піклування ними перебрав бразилійський уряд.

ЗАГОСТРЕННЯ ВІДНОСИН МІЖ ФІНЛЯНДІЄЮ І СССР

ПІСЛЯ БОМБОВОГО ЗАМАХУ НА СОВЄТСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В ГЕЛЬСІНКАХ.

Гельсінки, Фінляндія, 18. травня. — В пятницю, 16-го травня, виконано бомбовий замах на совєтське посольство в столиці Фінляндії, Гельсінках. Сильна запальна бомба була вкинена до посольства через вікно, що вибухла і спричинила пожежі в кімнаті, що прилягає безпосередньо до тої, в якій перебував совєтський уповноважений міністер Александер Абрамов. Совєтські власті поставили фінському урядові домагання, щоби слідство в справі цего замаху було переведене і закінчене протягом трьох днів. Заарештовано трьох підозрілих, а більшу кількість студентів переслухано в цій справі. Сьогодні делеґація міської ради міста Гельсінок відкликала свої плановані відвідини в Москві. Совєтська Верховна Рада зі свого боку не відповіла на запрошення фінського уряду взяти участь у святкуваннях 40-літнього ювілею фінського парляменту. Не бракує теж всіляких інших познак поважного загострення фінсько-совєтських відносин, яким американська преса віддає велику увагу.

БРИТАНІЯ ПРЕДЛОЖИЛА СОВЄТАМ НОВИЙ ПРОЄКТ ДОГОВОРУ.

Лондон, 18. травня (ЮП). — З джерел британського міністерства закордонних справ сьогодні повідомлено, що британський уряд вручив Совєтам другий проект ревізії їхнього договору про двадцятирічний союз, що його підписано під час війни. Новий проект договору мав бути предложений Совєтам 21-го квітня і він передбачує продовження британсько-совєтського союзу на 50 років та охоплює подібні постанови, як недавний британсько-французький договір, підписаний в Дюнкерк. Першу британську пропозицію продовження договору на 50 років Совєти відкинули, видвигаючи застереження, що договірні сторони не можуть входити в союз з іншими „блоками", які вважалося б ворожими до одної з них, як теж обмеження свободи преси, радія, та слова в критиці союзника. Постанови нового британського проекту, як теж совєтське становище до нього докищо невідомі.

НА ШЛЯХУ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ФРАНЦІЇ.

Париж, 18. травня. — Французький уряд, викинувши зі свого складу комуністів, робить інтензивні заходи для повного оздоровлення економічного положення країни. Премієр Рамадіє заявив сьогодні, що Франція мусить досягнути свій економічний баланс, зредукувати свій імпорт та сама продукувати всі потрібні товарі широкого вжитку, головно харчі і одяг.

КОМУНІСТИ САБОТУВАЛИ РОБОТУ ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Рим, 18. травня. — Бувший італійський премієр Альчіде де Гаспері, який протягом 18 місяців стояв на чолі італійського коаліційного уряду та який перед кількома днями подався у відставку, сьогодні заявив, що комуністичні міністри всіляко саботували роботу уряду. Їхні словні „запашні цвіти", які вони проголошували італійському народові, були властиво „похоронними вінцями" на домовину цього народу — заявив премієр. Він в дальшому ствердив, що Італія без допомоги багатих країн не потрапить вийти з теперішньої кризи.

ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ БРЕХНІ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 18. травня (АП). — Американський командант в Німеччині, ген. Л. Д. Клей, заявив сьогодні, що він зарядив широку кампанію, щоб розказати голодним німцям „історію" американських намагань забезпечити їх харчами. Одною з причин цеї кампанії є всілякі комуністичні брехні, що намагаються використати для своєї пропаганди загальну харчову кризу в Німеччині, спричинену головно становищем та політикою Совєтів в німецькій справі.

"МОБІЛІЗАЦІЯ ДЛЯ МИРА" В АНГЛІЇ.

Лондон, 18. травня (ЮП). — Лейбуристська партія проголосила сьогодні „мобілізацію для мира", взиваючи всіх робітників піднести британську продукцію до рівня небувалого ще десі в історії цеї країни.

ДАЛЬШІ ВИСТУПИ СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Москва, 18. травня. — Совєтська преса вчера і сьогодні продовжувала свої виступи проти Америки, змістом яких є відомі вже закиди „реакції", „імперіялізму", „монопольного капіталізму" і т. п. Партійна „Правда" сьогодні ще в додатку „відкрила" підготову американського „замаху" на О.О.Д., доказом чого мав би бути нюйорський комітет для реорганізації О.О.Д., членом якого є Дороті Томсон.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИЗОВ АМЕРИКАНСЬКІЙ СИСТЕМІ

Американська економічна система є цілковито подібна до цеї, що існувала в гітлерівській Німеччині. Таке пишуть у Советах, таке говорить при різних нагодах теж і Сталін, заповідаючи при цьому, згідно з марксистською теорією, теж і неминучу нову економічну крізу в Злучених Державах.

Отсе є, пише Росел Портер, „нова зброя" Кремля в боротьбі з „американським імперіялізмом" та „американським способом життя". За цю зброю вхопилися теж й американські комуністичні газети, з „Дейлі Воркер" на чолі, та постійно пишуть про американський імперіялізм, капіталістичне окружування Советів, як теж і про велику економічну крізу, що мусить прийти і бути куди більшою від цеї, що зачалась в 1929 році. Цю економічну депресію ніби передбачають теж і американські капіталісти й тому змагають до третьої світової війни, щоб відвернути крізу новим воєнним поготівлям і продукцією для мілітарних цілей.

Іншими словами, Злучені Держави ідуть тут таким самим шляхом, яким ішов Гітлер, каже комуністична пропаганда.

Порівнування американської економічної системи з націстсько-тоталітарною, а цілей Гітлера з цілями Злучених Держав, є такою фантазією, що властиво годі навіть припускати, щоб знайшовся у світі хтось такий, щоб міг у це повірити. Проте, каже Портер, таки є такі люди, і то як у світі, так і в самій Америці.

Значить, що московська пропаганда, якою абсурдною вона нам не видавалась би, таки своє робить. Помагає їй у цьому випадку, ця дійсність, що приватна ініціятива в господарстві в Европі не дописала, навіть в Англії, з чого заключають, що в Злучених Державах станеться те саме, що тепер діється в Европі. Одначе таке думання є цілковито помилкове. Американська економічна система не є подібна до европейської, а є чимсь особливим, тісно звязаним з американською демократією. Зате европейська економічна система є звязана з класовими привилеями, колоніяльною експлоатацією і приватними монополями, що поставали державними, прибираючи різні форми: фашистську, комуністичну, чи соціялістичну. Американське вільне підприємство, пише Портер, переходить звільна в „народній капіталізм", що є противний колоніяльному визискові й визнає свобідну конкуренцію та індивідуальні права для підприємців і робітників, законом хоронені перед насиллям приватних чи державних монополій.

Американський нарід пильнує, щоб у його ладі не перемагали екстремісти зправа чи зліва, як це наглядно виказують вибори з років 1932 та 1946. Він вірить, що американська система нині ще найкраща, коби тільки далі розвивалась і продукувала щораз більше дібр, по що раз дешевшій ціні й для що раз більшого числа людей. Таким способом Америка досі здобувала передове місце в світі, такою працею вона переможе й тепер.

Отворення іміграції до Канади

Канада довго приготовлялася до зміни теперішніх іміграційних законів, заки 1 травня канадський премієр В. Л. Мекензі Кінґ оприлюднив вістку, що іміграція буде отворена. Та ще перед оцею оповісткою канадський міністеріяльний кабінет прийняв рішення, щоб на роботи на фармах привезти з Европи 4,000 бувших вояків польської армії. З них спроваджено досі 2,900, а ще має приїхати 1,100. Хвилево запотребування робітників на фармах буде заспокоєне, а лишається ще не заспокоєна потреба робітників у копальнях. Над цею справою працює тепер міністер шахт Ґ. А. Ґлен і він має незабаром оприлюднити вислід своїх студій. Крім того Канада потребує ще робітників для вирубу лісів, а продукція буряків для виробу цукру запотребує якусь кількість рільничих спеціялістів.

На підставі таких вісток легко зрозуміти, що отворення іміграції до Канади це не сама гуманітарна справа, але потреба краю. Перед більш ніж 40 літами американський підприємець сталівень, Ендрю Карнеґі, висловив погляд, що Америка заробляє коло $1,000 на кожнім свіжім імігранті, бо в ньому має готову продукційну силу, до виплекання якої нова країна зовсім не причинилася. Таку правду про вартість робучої людини говорять господарі тоді, коли потребують робітника. Коли ж їм робітника не потрібно, то тоді його відкидають, хоч би це був і цінний матеріял.

Маючи оце на увазі, треба приглянутися, чому Канада саме тепер хоче отворити двері для іміграції. Премієр Мекензі Кінґ заповів, що незабаром він подасть до прилюдного відома причини, які спонукали уряд пуститися на нову іміграційну політику. Тоді теж уряд оголосить і різні подробиці, як нова іміграція буде приділювана до рівних ділянок праці.

Покищо Мекензі Кінґ виявив, що нова іміграція потрібна для збереження надбань Канади. Ці надбання назвав він англійським словом „геритедж", тобто „спадщина". З цього слова можна заключати, що Канада, як незалежна країна, може стояти перед якоюсь загрозою. Бо як довго Канада існує як політична самостійна одиниця, то вона є всилі зберегти надбання, унаслідженi від попередніх генерацій. Насувається здогад що серед нових ґеополітичних відносин Канада не буде могла рахувати на дотеперішні оборонні сили, але мусить шукати якихсь нових моральних, матеріяльних та стратегічно-оборонних сил, а ці сили малиб прийти з приростом населення.

Щодо числа населення Канади, то можна сказати, що приріст поступає повільно, коли мати на увазі новочасні життєві умовини.

На підставі статистичних дат з минулого року показується, що з Канади до Злучених Держав виїздило місячно по 2,000 людей, а зо Злучених Держав приїздило лише 1,000 людей. Значить упродовж року стратила Канада на користь Стейтів свого населення на 12,000 людей. Коли взяти під увагу, що велике число молодого населення згинуло безповоротно у війні, то зі смертю молодих мужчин пропала теж надія на швидкий приріст населення через народження. Знов заки прийде час, що в Канаді прийде до значіння свіжий природний доріст, то в міжчасі інші країни переженуть Канаду під кожним оглядом. Коли між тими чужинними країнами найдеться теперішний ворог усього людства, Советська Росія, яка є другим найближчим сусідом Канади, то зовсім зрозумілі побоювання канадського уряду за втрату спадщини.

Можливе, що надзвичайна ухвала кабінету, щоб допустити бувших польських вояків має корінь у таких міркуваннях, хоч як Канада була обережна перед війною при допусканні нових національностей на постійне поселення. Канада вже здавна має питання політично-національне, тобто історичний французько-англійський спір. Потім прийшли айриші, скандинавці, німці, українці, москалі, а тепер ще приходять поляки. У рільничому краю, де земля є джерелом життя людини, ця земля дає теж підставу до культурно-національної надбудови. Це пізнати хоч би на українцях, які з розмірно недавньої невиробленої імігрантської маси стали поважним політичним чинником Канади. Отже Канаді вистарчало б отого національного питання, що його має тепер. Коли ж вона допускає ще дальше ускладнення того питання, то це вказує на якусь дальше сягаючу державну конечність.

Нема сумніву, що як брати отворення іміграції в Канаду з такої геополітичної конечности, тоді Канада мусить теж і від себе дещо пожертвувати. Отже, хоч би і не було хвилево доволі продукції на експорт і не було приходів з заграниці, то треба тепер інвестувати якісь капітали на втримання нової іміграції, щоб вона стала важним економічним чинником на майбутність.

Приплив нової крови до Канади мусить теж бути чимсь забезпечений. Коли уряд робить старання для створення іміграції і для перевезення імігрантів зпоміж скитальників з заморя, він мусить теж думати про способи, щоб нова іміграція зааклиматизувалася в новій батьківщині і стала для неї добрим прибутком з економічного боку, як і з боку лояльности до країни, що їй дала захист і можність жити і розвиватись.

Лев Ясінчук.

Скитальча пестрість

(Надіслане до „Свободи").

Аж дивно виглядає: нас, українських скитальців в Австрії так небагато, що всіх разом вистало б заледви скласти невеличке містечко. А події так насуваються, що й важко вспіти всіх їх пореєструвати. Очевидно, що це події не світового значення, але для нас вони важні, а часто й важкі. Нема сумніву, що американсько-українську громаду всі вони цікавлять. Це ж бо між ними багато рідних, товаришів молодечих літ, а то й зброї, знайомих. А рідна кров відзивається всюди — чи вона кружить на мрійливих українських подвірях, під неботичними Альпами, чи на просторих преріях, чи по клекітливих фабриках гамірних міст. Всі ми себе думкою взаїмно охоплюємо. І в цю пору це наша єдина тугість і прийдешня сила.

Такі міркування просто приневолюють ділитися з вами всім, що нас тут гнете, чи радує. Тільки радощі в нас рідко приходять на зміну турботам. А наші турботи мають свій корінь не лише в матеріяльних недостачах, але в нашому нез'ясованому правному положенні.

Так недавно, перед кінцем Московської Конференції, раділи австрійці, що ось-ось буде складений договір про самостійність Австрії. Часописні й радієві вістки сповіщали, що вправді переговори поступають важко, згода великодержавних представників в окремих питаннях ще важче, але все таки є надія на добрий кінець. І ми були б раділи з ними. Чому ж не радіти, коли якийсь нарід, чи якась земна полоса стає вільною, незалежною? Але якось уже так у житті складається, що з чого один радіє, то другий від того плаче. Втішені своєю будучою волею австрійці забажали завчасу показати свою силу принайменше над безборонними й викинути всіх чужинців з Інсбрука. Кажеться всіх, але це трапляло головно українців, бо їх тут більше, ніж скитальців інших народів. Перед Великоднем одержувала одна за другою українська родина повідомлення, що до 17 квітня має опустити помешкання. Нічого не помагало, що українці мають договори з власниками, що ті власники навіть бажають собі, щоб у них мешкати; не перешкоджувало й те, що багато скитальців або власним коштом, або власними силами повідремонтовували ушкоджені бомбами мешкання.

На внесені рекурси так поспішали з відповіддю, що нераз приходила вона зараз на другий день, а саме, що це поліційне розпорядження і проти нього нема відклику. Замість на Великдень радіти, багато скитальників були близькі одчаю, бо ж де їм так наглячо подітися. До табору, в цю модерну напів-тюрму, без права рухатися поза 10 кілометрів? За цим ніхто не тужив. Але Московська Конференція розвіялася і французька влада скасувала цей розпорядок. Все остало постарому, тільки скитальці набрали ще раз посмаку, як різні народи розуміють волю: замість зібрати всі сили на двигнення себе, звернути їх на нищення інших.

Одне тільки Братство св. Андрія відчує наслідки „очищуючого" розпорядку тому, що застрашена (ким? — навіть не пристоїть сказати) власничка льокалю в якому приміщується Братство, не хотіла відновити умови найму. І Братство мусить перенестися до бараку, на край міста. Яка з цього недогода й шкода народові, можна собі представити з того, що тут, у льокалі Братства, кипіло життя від ранку до пізного вечора. Тут був збірний осередок для всіх інсбруцьких і приїзжих скитальців. Гімназія Братства й бурси врятовані й залишаються в місті, але народня школа, що була в приміщенні Братства теж мусить забратися. Але „харчівня" мабудь пропаде, бо на край міста важко буде людям ходити на харч. А вона ж видавала річно десятки тисяч двостравних обідів та вечер.

22 квітня відбулася конференція представників Братств в Австрії. Нараджувались над оснуванням обеднуючого Союзу Братств. Не знати, чи не доведеться побути тут довший час; а в такому випадку наростає потреба вести суцільну плянову діяльність. На це знов треба якогось регулюючого чинника й ним мав би бути якраз згаданий Союз Братств. Наразі конференція устійнила основні тези правильника, що мав би обов'язувати в Союзі. Ці тези мають бути обговорені в окремих Братствах і про них вирішить друга така нарада, що відбудеться ще в місяці травні. До того часу — уповноважнили інсбруцьке Братство виступати на випадок потреби як повновласник усіх Братств. На рішення цієї конференції повідомило інсбруцьке Братство американського кардинала Спелмена, що греко-католицькі вірні в Австрії прилучуються до молитов у дні 1-го травня, що їх вірні у Злучених Державах й Канаді звернуть на його поклик за право людини.

На якій основі родяться в нас припущення, що може доведеться нам побути тут довший час? Приїхав був сюди представник Бразилії й добирав собі поміж скитальцями людей на виїзд, не вимагаючи навіть наперед грошей за переїзд. Прийняли 50 родин, назначили день виїзду до порту. Переселенці вже були в залізничих вагонах, але перед відїздом поїзду їх висадили, щоб — на чиєсь домагання — перевірити... бувше громадянство тих людей. Не найшовся вправді ніхто „потрібний", але й — ніхто не відїхав. Та ще на які страти наразилися люди! Поздавали свої мешкання й до нічого їм повернути; порозпродували за безцін, а то й пороздаровували багато своїх речей, а коли остали, то не мали навіть посудини, щоб страву зварити... Так менше-більше виглядає дотепер „компактне" переселення.

З кінцем квітня б. р. був у нас представник Канадійського та Амер. Українського Допомогового Комітету, сотник Панчук. Прилюдно він не виступав, тільки порозумівався з представництвом. Він був теж у французької влади, якій представив скитальчі гаразди й ті відвідини здається не залишилися без успіху.

29-го квітня відбулася в одній місцевості нарада українських представників окремих австрійських країв. На ній дещо перемінили загальну репрезентацію. Деякі делегати виступали проти того, щоб вас про всьо інформувати. Але я думаю, що обов'язком кореспондента писати вірну правду й сумлінно її насвітлювати. Часом треба деяку правду задержати „в чотирьох стінах", але це тільки тоді, якщо вона нарушувала б честь народу, або шкодила б скитальцям. Такої засади я буду придержуватися й набудуче. Зрештою — правда про наших скитальців доволі прихильна. От недавно помістив австрійський часопис розмову з директором табору УНРРА в Куфштайні. В тій розмові він висловився дуже похвально про „своїх" мешканців та про їх видатну участь на ринку праці.

Но, здається — досить вам вісток за два тижні.

5-го травня 1947.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

34)

Новий полтавський губернатор запросив його на становище урядовця для особливих доручень. Всі три губерніяльні земства пропонували становище по його спеціяльности. Університет — професуру по фізиці, хемії й геології, харківський університет катедру мовознавства. Він один — а становищ хоч розірвися... Тягнуло до університету, до земств, але... з молодою дружиною порадившися — прийняв пропозицію губернатора. Становище надто поважне — він по суті буде правою рукою губернатора. Зможе стримувати сваволю всякого великого і меншого начальства, об'їздитиме губернію, прийматиме скарги й жалоби, даватиме поради. Тим самим дасть селянству найбільше користи... Принято Володимира Юрьевича на становище шестого кляcу, зараз по заступниках губернатора, але рангу дали найнижчу, чотирнадцятої кляси, колежського реґистратора! Його освіта давала право на рангу восьмої кляси зразу. Іменування йшли мало не що два тижні, зявилися ордера. До пів року перескочив у сему клясу, надвірним радником. Носив цивільний убір, та на всякі оказії завів віц-мундур з відзнаками, рівними підполковницьким у війську. Та довго послужити не довелося. По піврокові вибухла війна!... Каявся Володимир Юрьевич, що не послухав порад генерала Дельвича... Що ж, не знав правила: — Раз відбуваються прикордонні маневри, певний це знак, що незадовго насправді загудуть гармати...

Скинув Володимир Юревич цивільні підполковницькі відзнаки, вдруге убрав однострій поручника гвардії. Золотопогонства не терпів, відзнаки носив шовкові. Бував нераз у тарапатах, два рази поранений, набув бойові ордери з Юрієм і Юрьївською зброєю включно.. Юрій давав величезні привилеї до підвищень. До того, у гвардії нема ранг штабс-капітана й підполковника. Другого року війни він уже командував батерією й дивізіоном, на початку третьою — артилерійською бригадою, у ранзі полковника, хоч мав всього 26 літ життя. В українсько-московську війну чесно боровся до кінця. Згинув 1919 року на Поділлі, саме перед переходом в Україну Галицької Армії. Артілерією ратував недобитки Наддніпрянської Армії, згинув під большевицькими шаблями. Тих часів воювали нечисельні тисячі, а міліони спали. За те гинули пізніше від чекистських куль, гнили по тюрмах, гатили своїми тілами Соловецькі трясовини, непрохідні тайги і тундри Сибіру...

Не годився Володимир Юрьевич з тим, що ділялося в українських урядах, в армії. В генерали й отамани скочили всякі хорунжі й підпоручники, без практики без військової освіти, а справжні полковники й генерали займали підрядні становища. Тому війну українці програли... Полковника Святольдича-Ставровича урядові кола й атаманщина ненавиділи, вважали бунтарем, критиком, та в небезпечній ситуації йому доручали самий небезпечний відтинок. Він свято виконав перед Україною обовязок гідного старшини, згинув на свойому становищі... Ростислав бачив батька в останнє тижнів зо два перед його смертю.

У загальному безладі, з малим Ростиславом на руках, Ірина Андріївна пробралася на Поділля, коли армія у останне залишила лівобережну Україну. Покинула все на призволяще. Взяла лише пару коней з возом, харчів, убрання, та родинні цінности. Дооколичні селяни вмовляли не їхати за світи, та їй, дружині українського старшини, життя від ворогів не булоб. Юди, знов, доносчики завжди знайдуться. Землю доручила селянам, в будинку відкрито школу, чи залі —

І в українському війську не всі Україну боронили. Траплялися й такі, що йшли у військо, щоб безкарно грабувати. Вже українцями в дорозі, відобрано коней, віз, загарбано все... Зісталися з матірю в тому, що на них було. До Камянця дісталися нічю, від села до села. Не один дисяток верств пройшов ледві шістьлітній Ростислав, малими ноженятами. Йшли близько місяця правобережжям, ночували в полі, бо села обходили. Заходили до крайних хат лише дістати хліба, молока. Траплялися селяни, що приймали їх привітно, гостинно. Мати й розплачувалася за гостину папірцями, що їх вважалося грішми. Але ще більше траплялося нелюдів, що їх лаяли, проганяли з подвіря...

У Камянці жили убого, доводилося голодувати. Мати найнялася за учительку мов дітям багатіїв-купців, навязали звязок з батьком, трохи покращало. Опісля переїхали ближче Збруча. Батько згинув, Україною остаточно опанували червоні. Розвіялися надії в родинні місця вернутися. Почалося скитальництво. Опинилися зразу в підпольській Галичині. Звідтам з недобитками, перейшли у Чехословаччину. Мати посивіла ледви у 25 літ...

У новоповсталих країнах революція натворила багато півграмотних пань і паннів. Колишні куховарки, покоївки, послугачки обернулися в генералових, полковникових, чи ще там кого, бо ж їх чоловіки чи коханки, колишні підстаршини й писарці поставали великими рибами!... Знання у них зісталися давні, не змінилося на людську вульгарна поведінка.

(Дальше буде).

В. Левинський.

Українське словянофільство

З НАГОДИ СТОЛІТТЯ РОКОВИН КИРИЛО-МЕТОДІІВСЬКОГО БРАТСТВА.

Українське словянофільство? Ні! Коли словянський брат хопив свого брата за горло й дусить його, чи може тут бути будьяка мова про словянську братню любов? Коли Польща й Московщина віками поневолювали Україну, а Московщина затягнула петлю на шиї українського народу, коли вони й тепер не думають ні на хвилину виректися думки про своє панування над Україною, чи можуть українці взагалі говорити про словянофільство?

А проте, в історії української політичної думки українське словянофільство займає доволі визначне місце. Його ідея присвічувала першій українській політичній організації, себто Кирило-Методіївському Братству, що його засновано в 1846 р. у Києві і від арештування найвизначніх членів і діячів якого, Шевченка, Костомарова, Миколи Гулака й Куліша в квітні 1847 р. минає саме сто років.[1])

*

Ото ж знагоди столітніх роковин арештування братчиків варто присвятити Кирило-Методіівському Братству та його українському словянофільству дещо більше уваги тимбільше, що воно в основному й радикально різниться від московського словянофільства як у минулому, так і в сучасному.[2])

Тільки в 40-вих роках м. ст. склались по університетських містах на Україні, в Харкові й Києві, між учителями та студентами, гуртки, що стали думати про вільну Україну. Найважнішим між ними було Кирило - Методіївське Братство, якого головними діячами були Шевченко, Костомарів і Куліш. Для нас дуже важно зазнайомитись першусього з політичним світоглядом цих діячів в 40-вих роках до часу арештування їх царським урядом.

Найсильнішою особистістю між ними, що мала найбільший вплив на братчиків, був безперечно Шевченко.

Граф Орлов, шеф російських жандармів, у своєму звідомленні про справу Шевченка до царя Миколи І. так характеризує його: „Шевченко писав ще з 1837 р. українською мовою вірші як найбільш бунтівничого змісту. В них плакав він, що буцім-то Україна поневолена та переживає лиху годину. Його вірші подвійно шкідливі й небезпечні. З ними могли посіятись і закоренитись думки про те, буцім-то часи Гетьманщини були щасливі, про те, яке це було б щастя, коли б ті часи вернулись та про можливість Україні існувати як окремій державі."

Так змалювавши вину Шевченка, гр. Орлов предложив цареві ось таку кару для поета: „Мистця Шевченка за складання бунтівничих і найзухваліших віршів тому, що він сильно збудований, призначити рядовим в оренбурський окремий корпус із правом вислуги та поручити начальству як найгостріше наглядати над ним, щоб жадним способом не могли „виходити від нього бунтівничі й пасквільні твори".

На знак своєї згоди цар дописав олівцем: „Під найгострішиий нагляд із забороною писати й рисувати".

Ту тяжку кару стягнули на Шевченка його політичні вірші (1843-1845), що тоді, ще недруковані, ходили в рукописних копіях по руках як Розрита могила, Чигирине, Чигирине!, Сон, Єретик або Іван Гус, Великий Льох, Кавказ, І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє, Холодний Яр, Заповіт та інші.

Шевченко вийшов із кадрів українського селянства та його високої культури, Він кровно і всією своєю долею був звязаний із ним та його українством. Саме культура цього селянського українства витиснула в його душі і на все його життя найсильніші й найглибші сліди, які ніщо, ніякі чужі впливи не могли ніколи нарушити, ослабити або затерти. Ось як він сам каже про це у своїх „Гайдамаках":

„Коли хочеш грошей
Та ще й слави, того дива,
Співай про **матрьошу,**
Про Парашу, радость нашу,
Султан, паркет, шпори, —
От де слава!!! А то співа:
„Грае сине море",
А сам плаче, за тобою
твоя громада
У сіряках!... Правда, мудрі!
Спасибі за раду.
Теплий кожух, тільки шкода —
Не на ене шитий,
А розумне ваше слово
Брехнею підбите.

І Шевченко став ґеніяльним кобзарем України, якого вся ненависть, що накипіла в його душі, звернулась проти історичних її ворогів і завойовників і в якого політичній поезії українська національно - політична думка XIX. ст. знайшла свій найвищий і найсильніший вираз.

В перших роках своєї творчости Шевченко був романтиком і під впливом „Історії Русов", Полетики та українських історичних пісень і дум ідеалізував козацтво й Гетьманщину. Однак, вже в 1843 р. виробився в нього більш реалістичний і критичний погляд на Гетьманщину. Бодай це можна сказати про відношення Шевченка до Богдана Хмельницького, що в „Історії Русов" змальований з найбільшою симпатією. Виновником того, що Україна гине в московській неволі, уважав Шевченко саме Богдана Хмельницького через те, що він заключив з Москвою в 1654 р. переявлавську угоду. Вперше дає він цьому вираз в „Розритій могилі" (9. жовтня 1843). Біль розриває серце поета:

Світе тихий, краю милий
Моя Україно!
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш

І вкладає він у її уста такі гіркі слова на адресу Хмельницького:

...Ой Богдане!
Нерозумний сину!
Подивись тепер на матір,
На свою Вкраїну,
Що, колишучи, співала
Про свою недолю,
Що, співаючи, ридала,
Виглядала волю.
Ой Богдане, Богданочку!
Як би була знала,
У колисці б задушила,
Під серцем приспала.

І не з меншим гнівом звертається поет у своїй поемі проти українських перевертнів:

А тим часом перевертні
Нехай підростають,
Та поможуть москалеві
Господарювати
Та з матері полатану
Сорочку знімати.
Помагайте, недолюдки,
Матір катувати.

Однак поет надіється викувати із „свого тихого слова" „новий леміш і чересло до старого плуга":

Може зорю переліг той,
А на перелозі
Я посію мої сльози,
Мої щирі сльози.
Може зійдуть і виростуть
Ножі обоюдні.

Таку надію покладає поет на нову українську ґенерацію, плачучи над долею Чигирину, столиці українських гетьманів. („Чигирине, Чигирине!" 19. II. 1844, Москва).

(Дальше буде).

---

[1]) Не можемо називати українською організацією „Товариство Зєдинаних Словян", масонську ложу, яку засновано в Києві 25. березня 1818 р. Воно знало тільки вісім „колін" словянського племени. В „коліні" „русских" утопились тут не тільки білорусини, але й українці, про національну окремішність яких це товариство й знати не хотіло. Воно незабаром злилось з „Південним Товариством" декабристів, під проводом Павла Пестеля. Пестель теж відмовив Україні права на незалежність.

Натомість у звязку з полтавською масонсЬкою ложею „Любови Правди" до якої належав також батько нової української літератури — Іван Котляревський, був план заснувати таємне товариство зі змаганням до політичної незалежности України. Бодай діловодник слідчої комісії для справи декабристів, Боровков, прийшов до переконання, що два члени полтавської ложі Новіков і Лукашевич задумували заснувати українське товариство та поставити за ціль його „незалежність України, але зостались при спробах так, що до заснування товариства не прийшло".

[2]) Цікаво, що про українське словянофільство К.-М. Братства майже не згадувалось в радянських публікаціях з нагоди всесловянського зїзду в Білгороді в мин. році. В брошурі Б. Д. Дацюка „Демократические традиции славянских народов" (Издательство „Правда", Москва, 1946) читаємо на ст. 11 такі характерні слова про К.-М. Братство: „Подібно декабристам, К.-М. Братство, що засувалось на Україні (1846) у своєму проекті словянського зєдружения також передбачувало незалежну Польщу". І тільки всього. Про незалежну Україну, що його пропагувало К.-М. Братство в брошурі Дацюка ані слова.

В нашій статті користуватисьмемо головно працею акад. Михайла Возняка п. з. „Кирило-Методіївське Братство". Львів, 1921. 8°. Ст. 240.

РОЗМОВЛЯЮТЬ, ЯК ШКІЛЬНІ ТОВАРИШІ.—Ця картина знята в мексиканській абасаді в Вашинґтоні в часі бенкету, влаштованого в честь мексиканського президента, Міґеля Алемана. Зправа бачимо президента Трумана, як весело розмовляє з Алеманом.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

З віча-зібрання на скитальців.

Заходом Українського Американського Допомог. Комітету відбулося дня 6 квітня в парохіяльній залі, віче-зібрання, на котрому промовляв п. Володимир Чорненький, недавно прибулий зо скитальщини.

Вічем проводив п. Константин Шевчук, предсідатель Укр. Амер. Допомогового Комітету.

Отвираючи віче Шевчук згадав за працю Укр. Амер. Доп. Комітету, як також про ціль і значення сьогоднішнього зібрання. Покликаний до слова головний бесідник п. В. Чорненький, передав щирий привіт, та подяку від українських братів та сестер на скитальщині. В приблизно двогодинній промові бесідник переказав події, починаючу від часу окупації московсько - большевицької, а кінчаючи окупацію німецько-націстською. Зупиняючися на советській системі, бесідник виказував, що робітничо-селянська держава існує лишень на папері. Розповідав про долю робітника, кажучи, що як робітник запізниться на працю, то його чекає кара від шість місяців до десять років тяжкої праці на засланні на Сибірі.

Селянина оподатковано різними драчами, у формі хліба, мяса, молока, масла і т. д. Комуністи-партійці це упривелейована кляса, яка живе трудом працюючих,

Німецькі націсти робили з українським народом те саме, що й большевики. Історія України не знає такого грабунку і знущання над Україною, як це діялося в часі другої світової війни, казав бесідник.

Український народ не бачучи іншого ратунку, сам взявся до власної оборони, створивши свою рідну усім вірну Українську Повстанську Армію.

Боротьба українського народу за самостійну Україну ще не скінчена, казав бесідник, але український нарід таки вийде остаточно переможцем.

Дальше п. Шевчук звернувся до зібраних за жертвою для скитальців, кажучи що сьогодні є більші вимоги, як давніше, а теж згадавши за кампанію збірки $200,000, як це ухвалив загальний зїзд ЗУАДКомітету в Ню Йорку.

Жертвували: К. Шевчук $5; К. Банешевська $3; по $2: о. В. Турула, С. Бунька, Д. Матковський, Н. Гарасимчук; по $1: Р. Пристай, С. Сверида, І. Тіцький, І. Санаґурський, А. Плота, В. Пригода, М. Швець, М. Кузмик, В. Дорофей, Г. Ткачек, В. Вовк, Н. Гнатків, П. Гранковський, М. Димкар, О. Яськів, В. Швець, О. Трендей, Р. Гладун, Е. Ґерула, Ю. Ланяк, А. Задорецький, М. Курдинська, О. Голод, І. Тарабушко, А. Баґуцький, О. Суканик, Д. Пелкій, А. Пастушин, І. Фільчук, П. Бандура, В. Британ, В. Пукіш, І. Пастушин, М. Сокільський, Н. Сидор, Р. Дмитрів, А. Пічак, Пічак, І. Цимбаліста, П. Паснак, В. Грановський, Л. Пічак, П. Клодзінська, С. Паньків, К. Андрусів, А. Іванів; дрібними $15.10.

Вміжчасі пані Чорненька дружина п. В. Чорненького, також говорила про важне положення українських скитальців, що терплять голод і холод, як рівнож грізні переслідування. Особливо памятаймо за діти, котрі найтяжче зносять голод і холод. Пані Чорненька закликала присутніх, щоб не забували за своїх братів та сестер та апелювала до жіноцтва, щоби продовжати збірку одежі, яка там дуже потрібна. Перед закінченням були питання, як от, чи є у Львові українська лікарня, на яку тут большевицька спілка збирає гроші і т. п.

У відповіді сказано, що український народ нічого не має під Совєтами, бо всьо належить державі, якою керує комуністична партія. Колись ці робітники, що дають большевикам свій тяжко запрацьований гріш, самі переконаються, що впали жертвою московсько-большевицької спекуляції.

На закінчення віча-зібрання присутні відспівали „Не пора", розходячись у цьому переконанні, що не пора теж слухати таких лідерів, що хотіли б втягати нас у акції, що є проти Америки і України.

Комітет.

Дальша допомога скитальникам

Коли якась наша громада, організація чи приватна особа думає, що наша допомога скитальникам закінчена і ми вже сповнили щодо цього свій обовязок, то це мильне переконання. Ми, американські українці, допомогової акції не закінчили і так довго не закінчимо, як довго існують наші скитальчі табори, як довго доходять до нас повні розпуки листи від скитальників, як довго ми свідомі того, що нашим обовязком перед Богом і будучим поколінням є ратувати тих кровних наших братів і сестер, які прямо чудом вратувались від смерти. Досі складали ми на поміч нашим скитальникам гроші, убрання, а також старались дати їм правну допомогу. Це все не вистарчає, цього всього замало.

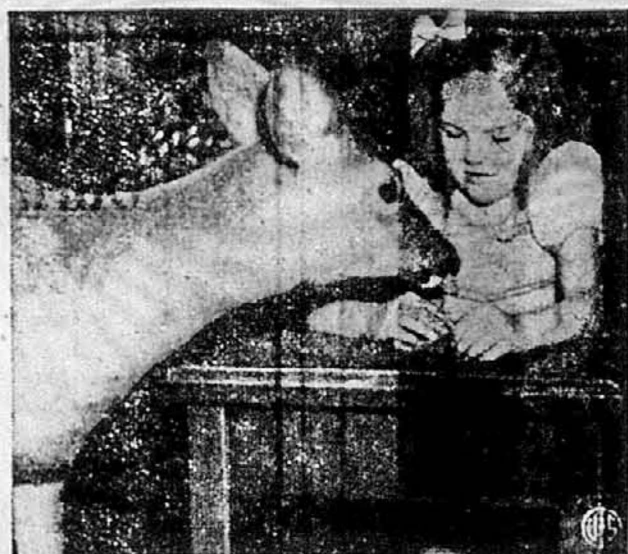
Жіноча Секція ЗЛ. У. А. Д. Комітету була створена на те, щоб збирати й висилати убрання до Европи. Тож цею дорогою звертаємось до нашого громадянства в Америці з апелем присилати дальше убрання до Ню Йорку, як це роблено і досі. Віримо, що многі наші громади вичерпані, багато людей мають родину знайомих, яким посилають впрост пачки з убранням. Проте мусимо памятати, що є тисячі таких скитальників, які не мають ні родини, ні знайомих в Америці, а мусять також жити серед тих страшних обставин. В червні кінчить УНРРА своє існування, а на її місце приходить нова організація (ІРО). Вона матиме далеко менші фонди. Насуваєтьcя питання: Що станеться з тими сотками тисяч „Д. П.", яких удержувала УНРРА. Вони й так були недоживлювані, неодягнені як слід, а що буде з ними тепер?

Тому нам, нашим комітетам, організаціям і приватним людям треба братись за дальшу поміч і то не лиш в грошах і убраннях, але і в харчах. Ратуймо наших скитальників, ратуймо молодь, діти, бо це цвіт нашого народу, це будучність України й цілого людства. Поновім збірки нині, бо завтра буде запізно, Збираймо убрання в добрім стані, чисті й посилаймо, як це ми робили досі, на адресу:

Unitarian Collection Warehouse
Ukrainian Relief
31 E. 35 St., New York 16, N. Y.

Стефанія Абрагамовська,
Марія Демидчук,
за пресову службу Жіночої Секції ЗУАДК.

СЕРНА, ЩО ПОЛЮБИЛА — ШКОЛУ.—В Фергузонс Корнерс, Ню Йорк, є школа тільки з одної кімнати для дітей цеї малої місцевости. До тих дітей дреба додати ще малу серну, якої матір вбив автомобіль, та яку забрали до поблизької фарми. Там вона пустує разом з малими дітьми і разом з ними іде до школи і „вчиться", як це бачимо на образку...

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.

(За місяць жовтень 1946)

(Докінчення)

Вестфілд, Масс. М. Шостак $1.

Пітсфілд, Масс. Укр. катол. парохія (А. Маланчук) $10. Укр. Нар Комітет (А. Маланчук) $10. Від. 150 УНС, Тов. ім. Грушевського $10.

Гувергіл, Масс. Л. Феденишин $2.

Велій Форд, Конн. Укр. Січ, від. 54 УНС (А. Маланчук) $10.

Оквіл, Конн. Т. Зубик $1.

Ню Бrітен, Конн. Зібрано на вічу 15 вересня $323. Зложили по $25: Горожанський Клюб і Жіночий Кружок; збірка $273.

Вустер, Масс. Ю. Зазуляк $10.

Дженет, Па. М. Гирович $5.

Бофало, Н. Й. С. Руда $1.

Линбрук, Н. Й. М. Дайк $5.

Шікаго, Ілл. П. Кульпак, на сироти $25, Д. Максимюк $10, Р. Іванюк $2, І. Івашкевич $1.

Акрон, О. А. Зепко з забави 30-літ. „подружа Семенюків $87 (було поміщено в Свободі).

Дітройт, Міш. Союз Укр. Америки, від. 26, $15; Г. Букачевський $1; Укр. Золотий Хрест, від. 14, $10.

Джансон, Н. Й. Л. Силчак $5.

Плейнфілд, Н. Дж. Ю. Шарик з забави на хрестинах внучки $14 (було подано в Свободі).

Сентрал Фалс, Р. Ай. П. Бенковський зібрав на сироти $63.50. Зложили: П. Бенковський $26; по $10: П. Сомик, П. Тетик; К. Бабій $8.50; по $5: Д. Бабій і І. і К. Клеменчук.

Скрентон, Па. Від. 123 УНС $31. Зложили по $5: І. Попіль, Н. Стадницький, І. Волошин; по $2: Т. Назар, М. Волощук; В. Бадан $1.60; Я. Вадазицький $1.40; по $1: К. Безтока, М. Іванців, В. Козуб, М. Бриндзя, Г. Мрикало, І. Булик, Н. Солян, С. Скоць, І. Лаврівський.

Ню Йорк, Н. Й. Укр. Гуманітарне Товариство в Ню Йорку $40. Зложили: Е. Фаліоса $10; Г. Гоян $5; по $3: З. Лакуста, А. Браловел; по $2: Джорд і Джери, М. Шустак, А. Семеґен; по $1: Фльорчак, П. Калинюк, М. Бойда, Дж. Гогон, А. Попенік, І. Лакуста, Д. Костинюк, А. Браловер, Ф. Браловер, І. Муллин, М. Лука, П. Круссе.

Ню Йорк, Н. Й. Укр. Орг. Несення Нехайної Помочі в Ню Йорку $107; по $5: Ф. Матлай, Т. Михайлів; М. Полхе $3; П. Шункович $2; по $1: Д. Семеник, Н. Котик, Т. Міньовський, Г. і М. Микитишин.

Вілмінгтон, Дел. П. Крацила $2.

Моун д,Мінн. Т. Квасний $1.

Лічбирг, Па. А. Пітик $10, Т. Ковальчук $2.

Нантікок, Па. Д. Савчук з весіля донечки Ольдзі Я. і А. Савчуків $15.

Бервік, Па. Ф. Киник $15.

Диксон Сиrі, Па. В. Ковальчик $1.

Палмертон, Па. П. Сенків $1.

Рачестер, Па. А. Р. Токар $10.

Бентлейвіл, Па. Від. 109 УНС $13. Зложили: Г. Іваніш $5; Н. Мороз $3; по $1: П. Василик, А. Мороз, Н. Волошин, І. Александер, П. Мачушак.

Монесен, Па. Ф. Янковський $10.

Ню Йорк, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69 УНС, $35; по $5: Л. Ленчук, Д. Кефур Н Ковбасник.

Клівленд, О. Укр. Злуч. Орг. $110.80 (спис жертводавців було подано до преси), Н. Бачинська $5, В. Кидьо $1, М. Балабас з весільної забави П. Волянського з Оксаною Балабан $41.50.

Росфорд, О. А. Джонсон $5.

Йонгставн, О. Парохія св. Петра й Павла, збірка $80.

Алентавн, Па. Алентавн Тов. (М. Рудакевич) $102.50. Зложили по $10: Укр. Амер. Клюб Горожан, Від. 151 УНС, Союз Укр. Америки; В. Ваґер $5; по $3: М. Рудакевич, І. Майстрів, Т. Лось; Р. Шачка $1; з Фестівал $57.50.

Рачестер, Н. Й. Укрц Амер. Доп. Ком (К. Шевчук, предс.) $1,175.

Филаделфія, Па. А. Сивуляк $25, а. Зелінка $5.

Ирвінгтон, Н. Дж. П. Сороколіт $10.

Скілмен, Н. Дж. Т. Гулка $5.

Вунсакет, Р. Ай. Укр. прав. громада св. Михаїла з Укр. Дня на сироти $50, І. Стойко $2.

Нюарк, Н. Дж. А. Гулка $10, В. В. Пархуць $3.

Торонто, Канада. В. Поврозник і А. Ільків по $1.

Монтреал, Квіб., Канада. І. Берко і С. Дідич по $1.

Венкувер, Б. К., Канада. Д. Чушка $1.

Стед, Ман., Канада. Р. Панчук $1.

Онтаріо, Канада. М. Коропецький $1.

Лонг Айленд Сиrі, Н. Й. В. Небеґкий $1, А. Дацишин $5.

Ню Йорк, Н. Й. П. Ковбасюк $5.

Росфорд, О. Укр. Дем. Клюб Громада на зборах $600.50 (спис жертводавців був поміщений в Свободі).

Елізабет, Н. Дж. В. Псуй $1.

Бронкс, Н. Й. Від. 8 СУА на спровадження сиріт $80.

Амстердам, Н. Й. В. Вавіянка $5.

Джерзі Сиrі, Н. Дж. О. Шіра $5. Жіночий Клюб в Джерзі Сиrі $65.50. Зложили: Жін. Дем. Клюб $25, А. Вагнер $10, А. Мандат $2, М. Шустакевич $1.50; по $1: К. Барна, А. Жарська, А. Ґутер, Е. Угорчак, Ю. Марків, М. Савчук, А. Голодняк, М. Кашицькіа, А. Турчинська, Р. Атаманюк, А. Тенюх, М. Терфун, І. Поліщук, К. Гладка, М. Челак, М. Фелєнчак, М. Кулич, М. Шамбаль, Ф. Кіш, А. Трент, М. Мацях, Р. Маринець; решта дрібними.

Акрон, О. Союз Укр. Амер., від. 7, на спровадження сиріт $50.

Джірард, О. І. Кравець $5, М. Уростовська $1.

Бостон, Масс. Союз Укр. Ам., від. 44, на сироти $50.

Рачестер, Н. Й. І. Баран $2.

Джансон, Н. Й. Л. Силчак $5.

Филаделфія, Па. Допомоговий Ком. на Френкфорті $100, М. Марішак $1.

Елмгорт, Л. Ай., Н. Й. Приятельський Кружок, від. 435 У. Н. С., зібрали на лісту ч. 1220, $50. Зложили по $5: С. Курлак, С. А. Мельничук, А. Семків, О. Гаврилко, П. Курляк; І. Рибак $2.50; по $2: М. Питльований, Е. Мельничук, І. Аттон; по $1: Г. Магун, Г. Дровський, А. Кот, М. Кузьов, М. Кондровський, О. Бербер, М. Боднар, Стелла (не читне). М. Дадович $7 від скарб. 435 відділу.

Шанггай, Китай. Укр. Представницький Комітет $200.

Бруклин, Н. Й. Укр. Центр. Коміт. Бруклина зібрано в „День Батька" $120.85; Тов. Запор. Січ, від. 325 УНС, $50; Тов. Зап. Січ, від. 325 УНС, на лісту ч. 385, $105; Тов. ім. Б. Хмелницького, від. 158 УНС, на лісту ч. 386 $140.50; Бр. св. Димитрія, від. 32 Пров. $16; Укр. Нац. Дім Бруклина $100, а з концерту $83.60; Укр. Цен. Комітет з віча $49.60, а з погребу Хоми Леськів $38.

Сиракюз, Н. Й. Укр. Золот. Хрест (А. Костів) $75.

Пасайк, Н. Дж. П. Гулька (колекта від членів) $2.

Салт Ст. Марія, Міш. Лупушанський $1.

Гамтрамк, Міш. Д. Сенайко $5.

Іст Гартфорд, Конн. Е. В. Лата $1.

Лакавана, Н. Й. С. Мельник $1.

Менвил, Н. Дж. С. Закалюк $5.

Филаделфія, Па. По $5: П. Чоник, Цурковський, І. Савчин.

Провіденс, Р. Ай. Д. Дулеба $5.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ЙОНҐСТАВН, О.

35-ліття 230 відділу У. Н. Союзу.

В неділю 4 травня відділ 230 У. Н. Союзу в Йонґставн відсвяткував 35-літню річницю свого існування. Свято було таке, що надовго остане в памяті живучого покоління.

Почалося від богослуження в церкві св. Тройці, де о. адм. Петро Олексів заповів свято наперед, а в день свята запросив членів уставитися по середині церкви під час панахиди за померших членів. Серед панахиди відчитав священик грамоту небіжчиків, а це була довга листа.

Коли пополудні зійшлися члени й гості на салю, то предсідник відділу Іван Бріяц закінчив витальне слово зазивом відспівати американський гимн, а опісля представив містопредсідницю У. Н. Союзу, паню Марію Малевич з Питсбурга. По грімкім привитанні предсідник переповів історію відділу, якто тому 35 літ зібралися члени на перші наради в домі бл. п. Сухого і як тоді вписалося 35 членів, а за 35 літ їх число зросло до 385.

Заки секретар Іван Павловський приступив до звіту, візвав приявних пошанувати повстанням з місць перших піонірів, які не діждалися ювилейного свята. Самий звіт тривав майже цілу годину й обіймав часи від 1912 до 1947 р., і то кжний рік поодиноко з приходами й розходами. Загального приходу за ті часи було $115,009.05, а розходів $109,-154.93, отже в касі осталося готівки $5,854.61. Секретар теж прочитав рух членів від заложення аж до теперішного часу, виказав, кілько їх приступило, кілько виступило, кілько померло. Тепер відділ має 266 старших членів, а 119 молодечих членів, разом 385. Згадав секретар, що перед пяти роками було лише 170 членів, а сьогодні вже 385. Так само й маєток за 5 років піднісся на $2,605.29.

По звіті покликав секретар на сцену найстарших членів — а їх було три — і наймолодшу членку, яка вписалася 2 травня 1947. Цих членів удекорувала пані Малевич квітами й побажала старшим кріпкого здоровля та діждатися 50 ліття, а молоденькій членицї, щоб вона діждалася перебрати провід у свої руки.

У святочнім рефераті, виголошенім панею Малевич, була зясована історія У. Н. Союзу, згадка про перших його піонірів і ступневий його розвиток. Потім висловила признання місцевим урядникам відділу, що так дуже дбають про зріст відділу і не забувають про померших членів у своїх молитвах. Як реферат так поведінка пані Малевич були дуже ефектовні і тому приявні віддали їй належне признання.

Після звітів прийшли привіти. Перший був від о. В. Грабця, сотрудника української гр.-катол. церкви, який щойно як скиталець приїхав з Европи. Він передав привіт від Рідної Землі, що тепер кривавиться в неволі. Він теж переповів злидні скитальників по таборах.

Під враженням його промови перведено збірку на ратунок скитальників. Її перевели: Степан Ворожбит і Анна Пірко і зібрали $30.20.

Дальші привіти зложили: М. Іванчук від політ. клюбу з Джірард, Огайо; М. Ткачишин з від. 218 в Кембел, О.; Яким Петрич з від. 274; Й. Венґжин з від. 19 У. Н. Помочі. Відчитано телеграму, від Ґеновефи Зепко, гол. радної У. Н. С., з Акрон, О.

Після привітів відбувся обід. Молитву провів о. Ґрабець, тостмастром був довголітній касієр відділу Михайло Мушинський. Він зручно проводив обідній забаві, представивши в першу чергу ветеранів американської армії, які повернулися з поля боїв. На щастя наш відділ не втратив ні одного із 43 членів-вояків і всі вони повернулися здорові до своїх родин. Кожнього з них окремо витали при обіді грімкими оплесками.

Місцеві урядники відділу промовляли по черзі, а це: Софія Скубяк, Анна Войтович, а потім пописувалися молоді співачки: Ольга Васько, Іванна Скубяк, і піяністка Марія Васько. Були теж численні делегати інших відділів і товариств і всім їм дав признання тостмастер, як також і господиням, що приладили смашний обід.

Жертвували на скитальників такі: Анна Войтович $5, І. Павловський $2; а по $1: П. Філь, І. Бріяц, П. Ліщак, П. Ложин, В. Сетник, Т. Васько, А. Когут, Й. Венґжин, А. Мутулинська, Й. Білик, М. Заяць, Марія Чулик, Яким Петрич, А. Кучманич, М. Мушинський, С. Ворожбит, М. Сухар, І. Мутулинський, М. Бойчук; чотири особи дали по 50 ц., а дрібними $1.20. Збірку вислано до ЗУАДКомітету в Филаделфії.

Гість.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. травня 1947 року помер у 71. році життя

ПИЛИП ГАРАСИМОВИЧ,

член Тов. ім. Івана Франка, від. 103 У. Н .Союзу в Милвокі, Віс.

Покійний походив зі села Підзвіринець, повіт Рудки, Західна Україна. Полишив у сутку трьох синів: Івана,, Михайла, Теодора; три доньки: Мері Арвід Персон, Кетрин Елтон Джанстон, Френсіс Анн, і три внуки.

Похорон відбувся в суботу, 10. травня з укр. прав. церкви при участи членів Товариства, знайомих і приятелів. — В. Й. П.!

Т. Барсук, секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую **СТЕФАНА ГРАБЦЯ** (мав змінити назвище на **„РОБЕРТС"**) сина бл. па. о. **Теодора з Лупкова,** пов. **Ліско.** Має мати книгарню в Ню Йорку. Голоситись на адресу:

Rev. VLADIMIR HRABEC
526 W. Rayen Ave., Youngstown 2, O.

Пошукую: МАЛЕЧКО РОМАНА, має перебувати в Ніягара Фалс, Н. Й., і **МАНДРИК ГАНДАБУРЯК** з села Стара Жучка, повіт Чернівці, Буковина. Жив до війни в Ню Йорку. Хто знав би про них, або вони самі, хай голоситься:

ЕВДОКІЯ БАБЯК,
1915 Centre St., Montreal, P. Q.

Олександра Тарасюн-Конечна, дочка якима, пошукує **ТАРАСЮНЯ МАНІЛА СОВІВ,** із села Помийника, район Маньківка, округ Умань, який виїхав з дому 1912 року, має 53 роки. Хто про него знає, або він сам, хай пише: **Aleksandra Tarasiun, Spretti Kasserne No. 90, Polish Camp A, Ingolstadt 13. B, U. S. A. Zone, Germany.**

МИКОЛИ ЧУБОН або ЧОБОН,

що походить з селая Трійця, повіт Коломия, шукає його внук, який у Німеччині дуже бідує. Він просить тих, котрі Чубона знають, або його самого написати до:

Mrs. ANNA MEDIANOWSKY
4 Ambridge Ave., Box 199.
Fair Oaks, Pa.

Пошукую **КУЦИЙ ФІЛЬКА** з Тернопільщини, який виїхав перед першою світовою війною. Писати на адресу

TARASCZUK WOLODYMYR
227 University Avenue N. E.,
Minneapolis 13, Minnesota.

ДОКЛАД ПРО СКИТАЛЬЦІВ.

Скрентон, Па. — В середу і четвер, 21 і 22 травня, говоритиме про воєнні події на українських землях та долю українських скитальців Л. Ж. Потапович, наочний свідок. Початок в 7. годині вечером. Адреса: 913 W. LACKAWANNA AVE. Вступ вільний.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 25. травня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членнь прийти на збори. Мусимо обговорити справу приєднування нових членів до У. Н. Союзу. Також повідомляю, що в Шікаго будемо мали молодого, тут родженого українського організатора, котрий буде организувати молодих і старших в члени У. Н. С. Точне імя організатора подам вам до відома на зборах. — П. Коповський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА
КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ТАРЗАН, ч. 1602. Оповідання Товни.

Коли Тарзан зажадав виясненння, Товн відповіла визиваюче: „Я скажу так: Бо я собі того бажаю"...

....коли я мала дванадцять років, я замандрувала в джунглі й загубилася".

„Я вже була близька смерти, коли тубильці найшли мене і забрали мене до свого села".

„Вони навчили мене полювати й працювати".

„Одного дня вони вбили маму леопарда і полишили її молодята на ласку долі".